

‘De basis voor mijn mandaat is gelegd’

Virginijus Sinkevičius, Eurocommissaris voor Milieu, Oceanen en Visserij.

Klimaatverandering en bescherming van het milieu staan hoog op de politieke agenda van de Europese Unie (EU). De Europese Commissie speelt hierin een grote rol en heeft onlangs de zogenaamde EU Green Deal als routekaart voor verduurzaming van de Europese economie gepresenteerd. De Litouwer Virginijus Sinkevičius is als Eurocommissaris voor Milieu, Oceanen en Visserij verantwoordelijk voor veel van de wetsvoorstellen, actieplannen en strategieën die als onderdeel van deze Green Deal zijn aangekondigd. Veel van deze initiatieven hebben sterke raakvlakken met waterbeleid, een goede aanleiding voor een interview met de Eurocommissaris.

Als jongste Eurocommissaris in de geschiedenis heeft u een van de belangrijkste portefeuilles binnen de huidige Commissie. Hoe heeft u uw eerste maanden ervaren als Eurocommissaris die mede vorm heeft gegeven aan de Europese Green Deal?

Sinkevičius: ‘Tijdens deze eerste maanden heb ik de basis gelegd voor mijn mandaat. In het kader van de Europese Green Deal zijn twee zeer belangrijke documenten – opgesteld door mijn team en diensten – aangenomen: het actieplan voor de circulaire economie en de biodiversiteitsstrategie voor 2030. Beide stukken zijn zeer ambitieus en veranderen de wijze waarop we consumeren, produ-

ceren, naar het milieu kijken en, in het algemeen, leven. Maar hoge ambities zijn nutteloos zonder concrete uitvoering. Ik vind dat we goed van start zijn gegaan, maar er is nog veel meer belangrijk werk te doen en daar ben ik klaar voor.’

De Green Deal en zijn klimaat- en milieuableidingsambities hebben een ambitieuze route uitgezet voor de besluit- en beleidsvorming van de EU in de komende jaren. Dit kan een belangrijke positieve invloed hebben op de bescherming van drinkwaterbronnen. In toenemende mate worden chemische stoffen aangetroffen in drinkwaterbron-

nen, een duidelijke illustratie van de noodzaak dat meer actie moet worden ondernomen – ook op EU-niveau – om de emissie van chemische stoffen naar het milieu te voorkomen en terug te dringen. *Hoe kan, volgens u, het actieplan waaraan u werkt om de vervuiling van lucht, water en bodem tot nul terug te brengen – samen met andere initiatieven in het kader van de Green Deal, zoals de toekomstige duurzaamheidsstrategie inzake chemische stoffen – functioneren als belangrijke aanjager voor een betere bescherming van drinkwaterbronnen?*

De ‘COVID-19-pandemie heeft de noodzaak tot bescherming en herstel van de natuur nog urgenter gemaakt, en heeft mensen bewuster gemaakt van het verband tussen onze eigen gezondheid en de gezondheid van ecosystemen. Iedereen drinkt dagelijks water, dus drinkwater moet veilig zijn en mag geen gevaarlijke chemische stoffen bevatten. We hebben veel gedaan via de herziening van de Drinkwaterrichtlijn, door grenswaarden bij te stellen en nieuwe bepalingen op te nemen voor materialen die met water in contact komen. Maar als we onze wateren echt willen beschermen, dan moeten we beginnen met het terugdringen van de totale emissie van gevaarlijke chemische stoffen stroomopwaarts, tijdens de productie, het gebruik en verwijderen ervan, om te voorkomen dat deze stoffen überhaupt in drinkwaterbronnen terechtkomen. Dat is waar de Green Deal in beeld komt: met zijn sterke focus op het terugdringen van vervuiling moet deze onze gezondheid beschermen, en de gezondheid van de ecosystemen waarvan we afhankelijk zijn.’

Belangrijke rol voor actieplan

‘Als we kijken naar nog komende Green Deal-initiatieven is een belangrijke rol weggelegd voor het actieplan om de vervuiling tot nul

---

‘HOGE AMBITIES ZIJN NUTTELOOS ZONDER CONCRETE UITVOERING’

---

terug te brengen. Dit moet zorgen voor het beter monitoren, voorkomen en bestrijden van vervuiling van lucht, water, bodem en consumentenproducten. Daarnaast gaat de EU-duurzaamheidsstrategie inzake chemische stoffen in op risico’s van hormoonverstorende stoffen, gevaarlijke chemische stoffen in producten (ook geïmporteerde producten), gecombineerde effecten van verschillende chemische stoffen en zeer moeilijk afbreekbare chemische stoffen. Beide Green Deal-initiatieven richten zich op verschillende soorten vervuiling, waaronder verontreiniging van het aquatisch milieu, en op die manier dragen zij ook bij aan de bescherming van natuurlijke drinkwaterbronnen.’

Afgelopen jaar presenteerde de Commissie de strategische aanpak van de EU van geneesmiddelen in het milieu. Deze kon rekenen op grote bijval van de watersector in de EU. De strategie bevat door de Commissie en EU-lidstaten te nemen maatregelen die zijn gericht op de gehele levenscyclus van geneesmiddelen. *Wat zou u gedurende uw termijn graag willen bereiken met deze belangrijke strategische aanpak?*

‘Een van de vele zaken die we hebben geleerd van de COVID-19-crisis is dat onze consumptiepatronen en toeleveringsketens duurzamer moeten worden. De strategische aanpak van geneesmiddelen

in het milieu is hierbij heel erg bruikbaar, omdat deze kijkt naar de gehele levenscyclus van geneesmiddelen: van fabricage via zorgvuldig gebruik tot milieuveilige verwijdering. En natuurlijk past deze ook zeer goed binnen de Green Deal en zijn andere strategieën om vervuiling aan te pakken.’

Positieve feedback

‘Veel maatregelen in de strategische aanpak van geneesmiddelen in het milieu worden reeds uitgevoerd en de feedback die we krijgen van belanghebbenden, lidstaten en het Europees Parlement is over het algemeen zeer positief. EU-onderzoeksprogramma Horizon Europe zal meer dan voldoende mogelijkheden hebben om het onderzoek te richten op geneesmiddelen in het milieu. Dit is een terrein dat steeds meer aandacht krijgt. Het gaat om risico’s die we zo zorgvuldig mogelijk zullen meewegen bij al onze toekomstige werkzaamheden, zoals het vervolg op de Fitness Check (evaluatie) van de Kaderrichtlijn Water en haar dochterrichtlijnen en de evaluatie van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater.’

Helaas vinden we nog steeds buitensporige hoeveelheden residuen van bestrijdingsmiddelen in onze drinkwaterbronnen. De nieuwe EU Green Deal ‘van boer tot bord’-strategie introduceert de ambitie om het gebruik en de risico’s van bestrijdingsmiddelen uiterlijk in 2030 met 50% te hebben teruggebracht. Dit is goed nieuws voor de drinkwatersector. *Wat gaat deze strategie volgens u bereiken en wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat de hoognodige vooruitgang wordt geboekt?*

‘Ja, het grond- en oppervlaktewater in de EU kampt nog steeds met het probleem van residuen van bestrijdingsmiddelen en bijbehorende afbraakproducten. Ik ben dan ook heel erg blij met deze ambitieuze nieuwe doelstellingen.’

Opzetten juiste juridische kader

‘Nu moeten we erop toezien dat er in de praktijk zaken gaan veranderen en ik werk nauw samen met mijn collega’s die Gezondheid en Landbouw in hun portefeuille hebben. Ons doel is het juiste juridische kader op te zetten, om trends met betrekking tot bestrijdingsmiddelen te blijven monitoren – samen met de watersector – en ervoor te zorgen dat de noodzakelijke ondersteuning voor het faciliteren van deze veranderingen voor alle belanghebbenden beschikbaar is.’

Artikel 7.3 van de Kaderrichtlijn Water is voor waterbedrijven ontzettend belangrijk. Dit artikel is gericht op waterlichamen die worden gebruikt voor de onttrekking van water dat is bestemd voor menselijke consumptie (drinkwater). Het schrijft voor dat lidstaten zorg dragen voor de bescherming van waterlichamen die worden gebruikt voor het produceren van drinkwater. Het doel is te voorkomen dat de kwaliteit daarvan achteruitgaat en zo het niveau van zuivering dat voor de productie van drinkwater is vereist, te verlagen. Helaas zien we in de praktijk echter een tegengestelde trend: waterbedrijven moeten hun zuiveringsinspanningen voortdurend verhogen. *Wat kunt u als Eurocommissaris doen om de lidstaten te helpen de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water – en dan met name van artikel 7.3 – te verbeteren?*

‘Uit de Fitness Check van de Drinkwaterrichtlijn die de Commissie heeft gehouden, bleek dat er specifiekere bepalingen nodig waren om te waarborgen dat dit artikel van de Kaderrichtlijn Water ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. En dat is precies wat nu met de herziening van de Drinkwaterrichtlijn is gebeurd. De nieuwe richtlijn introduceert een op risico’s gebaseerde benadering en bevat bepalingen voor het beschermen van water dat wordt gebruikt om drinkwater van te maken.’

Beoordeling risico’s

‘In de praktijk vereist het nieuwe artikel 8 van de Drinkwaterrichtlijn ‘risicobeoordeling en risicobeheer van intrekgebieden en locaties waar water wordt gewonnen om drinkwater van te maken’. Dit betekent een beoordeling van mogelijke risico’s die de waterkwaliteit kunnen doen verslechteren en een risico voor de volksgezondheid inhouden. De richtlijn noemt in het bijzonder nitraat, bestrijdingsmiddelen en geneesmiddelen als mogelijke verontreinigingsbronnen die moeten worden geïdentificeerd en gemonitord. De richtlijn bevat daarnaast vereisten ten aanzien van betere communicatie en preventieve en mitigatiemaatregelen.’

‘We beschikken nu dus over een geüpdatete Drinkwaterrichtlijn die leidt tot een betere uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, en ook nog eens verder gaat. Dat betekent gezondere wateren en gezondere burgers.’

De herziening van de Drinkwaterrichtlijn bevindt zich nu in de laatste fase. Bent u tevreden met het resultaat?

‘Ik denk dat we een redelijk compromis hebben bereikt waarmee de kwaliteit van drinkwater voor de komende decennia wordt gegarandeerd. Het betekent dat de Europese normen tot de meest vooruitstrevende ter wereld zullen behoren. Dit is een concrete stap richting het realiseren van de ambitie om de vervuiling tot nul terug te brengen, voor een gifvrij milieu dat bijdraagt aan een sociaal rechtvaardige transitie, zoals in de Europese Green Deal wordt bepleit.’

Overwinning

‘De op risico’s gebaseerde benadering betekent dat lidstaten en waterbedrijven hun inspanningen kunnen concentreren daar waar ze het meest zinvol zijn en prioriteit kunnen geven aan preventieve maatregelen om verontreiniging aan de bron te voorkomen. Lekkages binnen leidingnetten en nieuwe, opkomende verontreinigende stoffen zoals hormoonverstorende stoffen en microplastics worden aangepakt, de toegang tot water wordt verbeterd en er komt meer transparantie voor consumenten. En het is een overwinning voor de burger, omdat het allemaal een directe reactie is op het eerste Europese burgerinitiatief ‘Right2Water’.’

‘En tot slot, maar niet onbelangrijk, gaan we om de kwaliteit van ons drinkwater te blijven verbeteren een nieuw Europees systeem opzetten voor materialen die in contact komen met drinkwater, gebaseerd op de ervaring en best practices van lidstaten. Naar mijn mening wordt iedereen hier beter van.’